

LBRIS

We know
books

TOM MARTIN

PIRAMIDA

editura rao

IBRIS

We know
books

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MARTIN, TOM

Piramida / Tom Martin ; trad.: Carmen Iulia Bourceanu, -

București: Editura RAO, 2010

ISBN 978-606-8251-83-7

I. Bourceanu, Carmen Iulia (trad.)

821.111(73)-31=135.1

Pentru J

Editura RAO
Grupul Editorial RAO
Str. Turda nr. 117-119, București, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

TOM MARTIN
Pyramid
Copyright © Tom Martin 2007
Toate drepturile rezervate

Traducere din limba engleza
CARMEN IULIA BOURCEANU

©Editura RAO, 2007
pentru versiunea în limba română

octombrie 2010

ISBN 978-606-8251-83-7

Era ora douăsprezece fără cinci într-o dimineață de marți însorită și surprinzător de caldă pentru luna martie. Catherine Donovan, la douăzeci și nouă de ani una dintre cele mai tinere cercetătoare de la Universitatea Oxford, trecu prin cadrul îngust al deschizăturii din porțile masive de lemn ale gheretei de la intrarea campusului și păși în scuarul frumos din fața colegiului All Souls. Peluza era scaldată de razele soarelui care încălzeau alea pietruită, în vreme ce clopotele universității răsunau voios, anunțând momentul iminent al mijlocului zilei.

Colegiul All Souls, unde Catherine își desfășura activitatea, era unul dintre cele mai prestigioase, dar și mai secrete dintre toate cele cinci colegii ale Oxfordului. Nu avea studenți fără diplomă la studii, pe când majoritatea colegiilor aveau cel puțin două sute, iar cel mai mare chiar patru sute. Pe scurt, colegiul All Souls era exclusiv destinat studiilor postuniversitare de prim rang, iar membrii săi erau specialiști de elită în discipline diverse de la fizica nucleară la arta islamică.

Singura modalitate prin care cineva din afară putea să se alăture acestui club de elită era prin parcurgerea celui mai riguros proces de recrutare care se aplica în lumea academică. Dar pentru cei care reușiseră să-l treacă, merita efortul. Bursierii erau tratați regește. Pivnița de vinuri a

colegiului era una dintre cele mai fine din universitate, iar acei bursieri care își ocupau apartamentele în colegiul aveau posibilitatea de a alege să fie treziți dimineața de un major-dom care le aducea ceai, pâine prăjită și ziarul, toate servite pe o tavă de argint. Dar lucrul cel mai important era faptul că nici unul dintre bursieri nu era obligat să predea, fiecare putând să-și dedice timpul cercetării și să facă descoperiri răsunătoare în specialitatea aleasă de ei.

Pentru Catherine, o tânără americană frumoasă, colegiul All Souls era un mediu foarte ciudat. Ceilalți bursieri – obișnuiți cu tot felul de excentricități – o priveau pur și simplu ca pe un alt soi de personaj necorespunzător într-un colegiu de ciudați, așa încât era bine primită, mulțumiți să știe că era deja un lider mondial în domeniul ales de ea: astronomia.

Catherine Donovan își privi ceasul de la mână. „Mai am cinci minute și încep.“

Intră în ghereta de la poartă, își verifică rapid cutia de corespondență de pe perete: vreo două comunicate neinteresante de la catedra de astronomie și un plic mare maroniu, cu timbre de străinătate. Îl examinează în grabă și recunoscând imediat scrisul de mână al profesorului Kent. În nici un caz nu-și dorea să întârzie tocmai la ultimul curs din semestrul, așa că vârî plicul în geantă și cu pași iuți înconjură scuarul spre sală.

Cum se întâmpla de obicei la cursurile doctorului Donovan, sălița veche și frumoasă din piatră, din inima colegiului, era plină de studenți veniți de peste tot din universitate. Prelegerile ei se bucurau de o mare popularitate. Fusese alegerea ei să le țină, dorindu-și să aibă un oarecare contact cu studenții, iar aceștia le urmăreau constant, numărul lor crescând pe durata semestrului. Cu numai o zi în urmă, la o

pauză de cafea în salonul seniorilor, unul dintre colegii ei mai prietenoși glumi pe seama ei, spunându-i că îi auzise pe doi studenți comentând că este cea mai atrăgătoare profesoare din universitate.

Cu păr castaniu lung până la umeri, pomeții obrazilor înalți, eleganți și grația unui atlet, era normal să atragă priviri indiferent unde se afla, iar ea știa asta.

Însă, în dimineața aceea, Catherine avea emoții. Potrivit tradiției, cursul final trebuia să-i inspire pe studenți pe timpul vacanței. Astăzi, Catherine intenționa să-i surprindă, explicându-le unul dintre cele mai stranii și indescifrabile mistere din cosmos, un mister care avea implicații realmente de temut pentru umanitate. Studenții erau isteți, dar erau tineri și era important să li se reamintească fragilitatea cunoașterii umane în fața necunoscutului.

Își ridică privirea de pe podiumul unde stătea și cuprinse marea de fețe care o urmăreau. Își dresă glasul și începu:

– Bună ziua, tuturor! Mii de mulțumiri că ați venit! Vreau să văd azi dacă vreunul dintre voi va reuși să descifreze unul dintre cele mai mari mistere ale tuturor timpurilor.

Un murmur de încântare umplu sala, iar ochii nerăbdători ai studenților o fixară curioși.

– După cum știți, continuă ea, cea mai strălucitoare stea pe cerul nopții este Sirius! Mai există una sau două stele care sunt ceva mai apropiate de sistemul nostru solar, dar nici una nu strălucește la fel de tare. Poate de aceea Sirius ocupă o poziție centrală în aproape toate mitologiile lumii antice. Catherine privi marea de chipuri: „Bun – par curioși să aflu.“ După care adăugă pe un ton conspirativ: Dar poate că – zic poate – mai sunt și alte motive!

Tăcu din nou, de data asta ca să ia o gură de apă din paharul pe care îl avea la catedră. Se uită la laptop, dădu

click și imediat pe ecranul alb, mare de pe peretele din spa-tiele ei apăru un diapozitiv.

Diapozitivul conținea două imagini alăturate. Prima părea fotografia unui desen care fusese mâzgălit în nisip sau pe pământ.

A doua imagine era evident generată de un software astronomic de ultimă generație. Era o ilustrație grafică a unui obiect îndepărtat de pe cer pe măsură ce se mișca maiestuos de-a lungul traseului său. Și mai era un obiect mic, rotund lângă. Acesta părea să se învârtă în spirală în jurul vecinului său mai mare, de parcă ar fi fost prins de o forță de atracție de care încerca să scape.

Catherine verifică dacă imaginile se vedeau clar și începu să le descrie:

– Așadar, cu cât distanța dintre stele dispare, Sirius ajunge, practic, vecinul nostru. Știe cineva cât de aproape înseamnă asta?

Își îndreptă iar privirea spre sală. Din rândul al treilea de bănci, un tânăr cu păr zburlit ridică mâna. Catherine îi zâmbi încurajator, dar când privirea blândă a ochilor ei verzi, frumoși se opri asupra lui, băiatul păru să se piardă. Catherine continuă să zâmbească îngăduitor și pe un ton ușor imperativ îl îndemnă să vorbească:

– Da?

Cu fața îmbujorată, băiatul răspunse poticnit:

– Este... Este la 2,67 parseci¹ distanță... ceea ce înseamnă 8,7 ani-lumină sau 83 de trilioane de kilometri.

Catherine era impresionată.

– Așa e! Foarte bine! Mulțumesc! În 1844, Friedrich Bessel, astronomul german, a venit cu o teorie potrivit căreia Sirius are un geamăn invizibil. Bessel a petrecut mult

¹ Un parsec (parallax secundă) = 3,26 ani lumină – (n. tr.)

timp făcând măsurători extrem de atente ale mișcărilor aproape imperceptibile ale lui Sirius și a observat o mică șerpuire în traiectoria lui obișnuită. Bessel considera că acest lucru poate fi cauzat numai de atracția gravitațională a unui vecin apropiat invizibil, dar n-a putut dovedi asta. La vremea aceea, nu reușise nimeni să construiască un telescop cu care să vadă până la sistemul solar al lui Sirius.

Catherine se apropie de proiecția de pe ecran.

– Abia în 1862, fabricantul american de telescoape Alvan Clark, folosindu-și una dintre invenții, vede pentru prima dată în istoria umanității tovarășul abia vizibil al lui Sirius – demonstrând, prin urmare, că teoria lui Bessel era corectă. Dar era oare pentru prima dată? întrebă ea misterios.

Dinspre studenți se auzi un murmur de nerăbdare.

– Astăzi, evident, putem vedea foarte bine ambele obiecte folosind telescoapele noastre imense și puternice. Steaua mai mare, Siriusul inițial – cea care este vizibilă și cu ochiul liber –, o numim Sirius A, iar pe tovarășul ei, Siriusul greu, invizibil – Sirius B. Întrebarea mea pentru voi este foarte simplă, dar dacă puteți răspunde corect, NASA probabil că vă va numi în fruntea departamentului lor de cercetare. Catherine se opri o secundă, inspiră adânc și apoi le adreseă întrebarea: Dacă Sirius B este complet invizibil cu ochiul liber, cum de există un trib african care a păstrat o atestare destul de corectă și completă din punct de vedere astronomic despre ea de mai bine de două mii de ani?

Sala înmărmuri de uimire.

– Tribul la care mă refer se numește Dogon. Trăiește în țara cunoscută azi drept Mali, în vestul Africii. În tradiția lor orală antică, steaua luminoasă Sirius este însoțită de un obiect foarte întunecat, extraordinar de greu, denumit Po. Trebuie observat că Sirius B este, de fapt, o pitică albă – conține tot atâta materie cât soarele nostru –, dar este minusculă

în comparație: o linguriță din ea cântărește aproape un sfert de tonă. Prin urmare, se pare că tribul Dogon nu numai că știa de existența lui Sirius B – ceea ce e oricum foarte straniu –, dar știa, de asemenea, că este un tip de stea deosebit de densă... Mai mult decât atât, știa totodată că încheie o orbită în jurul fratelui ei mai mare la fiecare cincizeci de ani.

Catherine zâmbi văzând chipurile surprinse ale studenților care o ascultau.

– Credința populară a tribului Dogon – dacă putem denumi astfel astronomia lor – a fost pentru prima dată făcută cunoscută în afara lumii lor în anii '40, unui antropolog francez, dar știm că teoriile lor erau vechi de cel puțin o mie opt sute de ani și cu siguranță datează de mult, mult mai mult timp. Tribul Dogon folosea diagrame în nisip ca să deseneze mișcările cerești. În prelegerea mea, vă voi spune cum s-au păstrat acestea, dar aici pe partea stângă a diapozitivului puteți observa diagrama dogonă a orbitelor întrepătrunse ale lui Sirius și ale geamănului lui întunecat, iar pe dreapta este înregistrarea astronomică modernă a mișcărilor lui Sirius A și B.

Studenții exclamă din nou înfiorați.

– După cum vedeți – identice! Astăzi, știm că ciclul orbital al lui Sirius B sau Po este de exact 49,1 ani – deci cincizeci de ani nu este deloc o apreciere rea pentru un trib neolitic, iar cunoașterea cosmosului de către dogoni nu se limitează doar la asta. De exemplu, ei susțineau că Jupiter are patru luni, iar Saturn are unele. Ca și în cazul lui Sirius B, inelele lui Saturn și lunile lui Jupiter nu pot fi văzute cu ochiul liber – trebuie să folosești un telescop, și încă unul bun, ca să vezi asta. Deci, îmi poate spune cineva: cum credeți că tribul Dogon știa toate astea?

Liniștea se instalează peste sala arhiplină. În sinea ei, Catherine era sigură că într-o zi se va găsi o explicație rațională,

științifică pentru misterul cunoașterii lui Sirius de către dogoni. La urma urmei, era aproape de neconceput ca în trecutul primitiv omenirea să fi dispus de o tehnologie foarte avansată pentru a vedea steaua mai mică. Și, cu toate acestea, rămânea în continuare unul dintre misterele cosmice preferate ale ei și nu înceta să producă efectul scontat. Cu gurile căscate și ochii larg deschiși, studenții din primele rânduri își rotiră capetele să vadă dacă cineva din spate avea vreo idee. Tăceau cu toții.

În momentul acela, ca la un semn parcă, ușa din fundul sălii se deschise. Întreaga asistență se foi în scaune.

Era unul dintre portarii de la intrarea în campus. Bărbatul părea destul de intimidat de atmosferă și tuși emoționat înainte de a face un semn cu mâna.

– Vă rog să mă scuzați un minut! le spuse Catherine studenților.

Își îndreptă agitată poalele fustei, coborî nedumerită de pe podium și se îndreptă spre portar. Acesta se grăbi să-iasă în întâmpinare la jumătatea distanței.

– Îmi cer scuze că v-am întrerupt, doamnă! Directorul dorește să vă vadă urgent!

– Poftim? Nu poate aștepta încă o jumătate de oră?

– A zis că nu, doamnă! A spus că are niște vești foarte proaste.

Inima lui Catherine începu să bată nebunește. Se întoarse spre sală și îi anunță:

– Vă rog să mă scuzați! Din păcate, a intervenit ceva grav, și sunt chemată de urgență. Îmi pare rău că trebuie să ne oprim aici. Sper ca acest mister – și credeți-mă pe cuvânt, chiar este un mister – va continua să vă preocupe în săptămânile următoare. Sunt sigură că în vacanță vă veți petrece timpul citind bibliografia pentru trimestrul următor, dar, dacă aveți un moment liber, încercați și poate veți reuși

să descifrați enigma descoperirii lui Sirius de către tribul Dogon. Succes! Dacă reușiți, atunci vă dau liber în trimestrul al treilea!

2

Locuința directorului de la All Souls era un apartament mare cu camere cu lambriuri din stejar, cu ferestre care dădeau spre grădina frumoasă a colegiului, împrejmuită cu gard-viu din tufe pline cu flori și cu o peluză moale, impecabilă, veche de secole. La 65 de ani, directorul era un veteran al vieții universitare. Era un bărbat cărunt, energic, cu un nas mare și sprâncene stufoase. Atitudinea sa impunea respect imediat. Pe lângă faptul că se ocupa de administrarea zilnică a colegiului, era și un filosof eminent și logician.

Și totuși, astăzi, era pus în situația nefericită de a se ocupa de o sarcină ingrată. Un ofițer de poliție din Thames Valley tocmai îl informase că profesorul Kent, un bun coleg și prieten, fusese găsit mort pe munte la Machu Picchu în Peru. Cauza morții fusese un infarct; însă se părea că aproape sigur acesta survenise ca urmare a unei tentative de sinucidere. Polițistul nu dorise să intre în detalii, pentru că ancheta era abia la început. Ofițerul de legătură din Serviciul Special din Lima urma să li se alăture curând celor din poliția peruană.

Așezat la biroul lui mare, din stejar, cu umerii încovoiați și capul aplecat, directorul își cuprinsese fruntea cu palma stângă și o masă ușor. Oftă adânc și pentru prima dată după foarte mult timp își dădu seama că nu știa cum era mai bine să procedeze în situația dată.

„Ce-aș putea să-i spun lui Catherine? Profesorul Kent îi era ca un tată.“

În clipa aceea, se auzi un ciocănit la ușă.

– Intră!

Catherine era radioasă ca de obicei. La vederea purtării ei tinerești, directorul simți din nou o strângere de inimă – de ce trebuia tocmai el să-i dea vestea îngrozitoare? Fața ei deja exprima teamă și îngrijorare.

– Domnule director, vă rog, spuneți-mi ce s-a întâmplat!

– Draga mea, regret enorm că trebuie să-ți spun, profesorul Kent a murit!

Catherine se prăbuși în scaunul cel mai apropiat, pământie la față. După care reuși să se adune.

– Cum? Când?

– Se pare că a murit acum două nopți în Peru, la Machu Picchu... lângă ruinele incașe. Cei de la poliție au venit să mă anunțe... abia au plecat. Am trimis să te cheme imediat după aceea.

Catherine avea privirea pierdută a cuiva care tocmai a suferit un șoc.

– Nu cred! Adică, ce s-a întâmplat? Sigur e vreo greșeală. Profesorul mi-a zis că trebuie să plece în Mexic, urma să revină aseară târziu.

Directorul se strădui să-i răspundă cu cât mai mult tact.

– Încă nu se știe sigur, dar poliția peruană a constatat că a fost sinucidere.

Într-o secundă, expresia feței lui Catherine se schimbă de la șoc la stupefacție. Se îndreptă în scaun.

– Nu! Imposibil! Niciodată... cu siguranță este o greșeală regretabilă!

Directorul se ridică la rândul lui și ocoli biroul. Neștiind ce altceva să facă, umplu un pahar cu apă și i-l duse fetei.

— Draga mea, îmi pare foarte rău! Poliția se ocupă de toate... Cred că ar trebui să încerci să te liniștești.

Catherine scutură din cap și îl privi în ochi.

— Profesorul Kent nu avea pe nimeni. Singura lui soră a murit acum trei ani. Nu mai e nimeni altcineva pe care să anunțăm, nimeni care să se ocupe de înmormântare. Totul este mult prea tragic... Dar vreau să aflu. S-a făcut o greșeală. Vă garantez asta! Este imposibil ca profesorul să se fi sinucis... Vreau să vorbesc și eu cu polițiștii!

Directorul îi zâmbi cu blândețe.

— Catherine, draga mea, te înțeleg perfect! Dar hai să așteptăm raportul final din Peru. Sunt sigur că biroul poliției britanice de la Lima se ocupă de tot. Dacă vrei, de îndată ce sosește raportul, te însoțesc la secția de poliție. Azi, nu pot face prea multe, mai am câteva întâlniri la care trebuie să ajung, nu le pot anula, oricât mi-aș dori!

O hotărâre de nezdruccinat se putea citi pe chipul tânăr al lui Catherine.

— Nu, vă înțeleg! Mulțumesc că m-ați anunțat imediat. Ați procedat bine! Trebuie să mă asigur că este totul în regulă. A fost cel mai apropiat prieten al meu din această țară, știți asta! Trebuie să mă duc acasă și să mă gândesc la ce am de făcut.

— Da, desigur, draga mea. Este o zi îngrozitoare! De-a dreptul cumplită... Profesorul Kent era un savant remarcabil și, mai important, un om foarte bun. Îmi pare nespus de rău!

Catherine se ridică, își luă geanta și se îndreptă spre ușă. În momentul când atinse clanța, directorul adăugă:

— Ar mai fi ceva...

Tânăra se întoarse spre el. I se păru că tonul lui se schimbase cumva... sau poate era ea prea turburată.

— Ultima, dată când te-ai văzut cu profesorul, ți-a zis ceva? Sau poate ți-a dat ceva?

Undeva în subconștientul ei, sună o alarmă.

— Poftim, cum adică?

Directorul o privea fix.

— Mă întrebam dacă nu cumva ți-a spus ceva despre munca lui sau poate dacă nu cumva ți-a dat ceva? Aș putea să le transmit mai departe polițiștilor... poate le-ar fi de folos!

Păstrându-și calmul, Catherine îi susținu privirea.

— Nu, nimic de care să-mi amintesc... Ultima dată, l-am văzut acum zece zile, am băut un ceai amândoi la ferma lui din Cotswold. Fără cadouri sau altceva! Și vă asigur că era la fel de vesel și bine dispus ca de obicei.

După ce deschise ușa și păși în hol, auzi vocea seacă a directorului:

— Cumplită treabă, absolut teribilă!

Catherine închise ușa cu un gest ferm. Inima îi bătea mai-mai să-i sară din piept. Se uită pe coridor în stânga și în dreapta, apoi, fiind absolut sigură că nu se afla nimeni în preajmă, deschise geanta: scrisoarea din Peru era încă acolo.

3

Catherine se duse direct la apartamentul din campus al profesorului Kent. Avea o cheie a ei, întrucât folosea des biroul și biblioteca lui foarte bine dotată când acesta era plecat în călătorii. De fapt, chiar și când se afla în țară, profesorul obișnuia să lucreze mai mult acasă — o fermă izolată din comitatul Oxford, care era sediul perfect pentru studiile sale. Era o locuință fermecătoare, tipică zonei Cotswold, cu o grădină plină de culoare, împrejmuată de ziduri de piatră și câmpuri cu coline blânde. Catherine petrecuse multe ore